

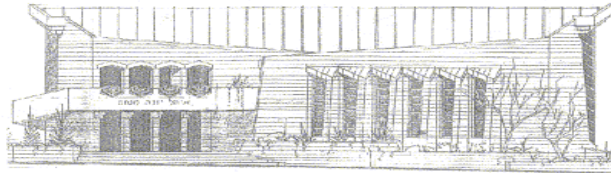
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

חתן ויארציט - מי קודם למפטיר - המשך

שאלה:

האם מה שראיתי בציץ אליעזר כך כא שונה מדעת הרב ושוב תודה.

תשובה:

אכן ראיתי עכשיו את תשובת ציץ אליעזר חלק כא סימן כ, שנותן דין קדימה לחתן ולא לייארציט.

ומי יבוא אחרי המלך?

וכך לשונו:

"שאלתך הראשונה היא אודות העדפת נתינה עליית מפטיר בשבת כשישנם בביהכ"נ חתן בשבת שקודם החתונה, ומי שיש לו יארציט באחד מימי החול בשבוע הבא, מי עדיף.

תשובה

(א) הלבוש באו"ח סימן רפ"ב פוסק דחתן בשבת שקודם החתונה שמזמרין אותו, הוא חיוב לעלות, וכי הוא קודם לכל החיובים חוץ מן בר המצוה ששניהם שוין. וכך פוסק אחריו המג"א באו"ח סוף סימן רפ"ב. וכן הבאים אחרים, ואילו לגבי יארציט בשבת שלפניו פוסק השער אפרים בשער ב' סעי' ז' דאינו חיוב ורק נוהגין לקרותו כשאין חיוב אחר.

ולגבי מפטיר כבר ביארתי וביררתי בספרי ציץ אליעזר חלק ט"ז סימן ל"ח דאפילו לאבל בתוך יב"ח אין חיוב בגדול, ומכ"ש שאין חיוב בשבת שלפני היארציט. ושאלו לעשות מאמץ לחזר להשיג עליית המפטיר כדיעו"ש. ואין משום מנהג ומהיות טוב, גם בחתן שלפני החתונה יש מנהג על כך לקבלת מפטיר, ויעוין בספר שולחן העזר ח"ב סימן ו' סעי' א' בשמלה לצבי סק"ג שמזכיר כבר ממנהג זה שהחתן לפני החתונה עולה למפטיר, ורק שואל דמדוע לא יעלה בתוך ז' קרואים מאחר שחיוב הוא, אבל מסיים וכותב דע"כ הנח לישראל ומנהג ישראל תורה הוא ע"ש. ולעני"ד נראה שהונהג כן לקרותו רק למפטיר ולא בתוך ז' קרואים, מפני שהרי מזמרין עליו וזורקים על ראשו וכו' חבילות מטעמים וכו', ונעשה ע"כ רעש ובלבול בביהכ"נ מקטנים וגדולים. והיה זה בגורם לקלות ראש ובלבול, והפרעה במדה ידועה להמשכת הקריאה והאזנה בכובד ראש כדרוש, לכן הנהיגו לקרותו בסוף הקריאה ולמפטיר. באשר על כן נראה לדעתי להלכה, שיש לתת המפטיר לחתן בשבת קודם החתונה שמזמרין אותו, וזה שבשבת קודם היארציט שלו יקבל עליה רגילה בקריאת התורה."

וכן השו"ת ציץ אליעזר בחלק טז סימן לח רוצה לדחות את דבר הרמ"א ולומר שעדיף לייארציט עליה רגילה מתוך ז' העליות והמפטיר מיועד לכתחילה לקטן ולא לגדול. וכל זה כשהיארציט בשבת וכל-שכן כשהיארציט בשבוע אחרי השבת וכך לשונו:

"אשר שאלני אודות אם יש לאבל בתוך יב"ח על או"ח לעשות מאמצים לקבל בכל שבת העליה למפטיר הגם שזה צריך לעלות לו לפעמים בכסף רב לקניית המפטיר בביהכ"נ שבו הוא מתפלל, או לחזר ולמצוא ביכ"נ אחר שישכמו לתת לו עליית המפטיר.

תשובה:

(א) הנה אמנם מקור ענין זה לחזר אחר עליית המפטיר לאבל בתוך יב"ח על או"ח הוא מהרמ"א שפוסק ביו"ד סי' שע"ו סעי' ד' וז"ל: ונמצא במדרשות לומר קדיש על אב, ע"כ נהגו לומר על אב ואם קדיש כתרא י"ב חדש וכן נהגו להפטיר נביא ולהתפלל ערבית במוצאי שבתות שהוא הזמן שחוזרין הנשמות לגיהנם וכשהבן מתפלל ומקדש ברבים פודה אביו ואמו מן הגיהנם עכ"ל.

אבל לעני"ד אין הוכחה ברורה מהרמ"א שהמכוון משום עצם קבלת עליית המפטיר...

ומסיק למעשה:

(ד) לאור כל הנ"ל נראה לי להלכה כי אין כל חיוב לעשות מאמץ לאבל בתוך יב"ח על או"ח לקנות בשבת המפטיר בכסף רב, או לחזר להשיג את עליית המפטיר בביכ"נ אחר שאינו קבוע שם, ויכול במקרה זה להסתפק בשופי בקבלת עליה מהז' קרואים או מהוספה."

כאמור מי יבוא אחרי המלך, מכל מקום ישראל יוצאים ביד רמ"א, שכתב מפורשות: "וכן נהגו להפטיר בנביא." וקשה לדחות בפירושים שונים את מנהג הרמ"א ובפרט שהעתיק את דברי הכלבו (הלכות אבילות): "ועל זה פשט המנהג לומר בנו של מת קדיש בתרא כל שנים עשר חדש וגם..." וכן מביאו הב"י ביו"ד סי' שע"ו ולא חולק עליו, אף שלא מביאו בשלחנו הארוך.

וכן פוסק בגשר החיים לב, ב: "ובעל יארציט... בשבת הקודם עולה למפטיר." וידוע שספרו ע"פ מנהגי ירושלים, כפי שכתב גם בשער. וכן נוהגים בהרבה מקומות בארץ ישראל כמנהגי ירושלים בנושא אבילות. וכל-שכן בנידון דידן, שכבר סוכם עם היארציט שיאמר מפטיר ורק ברגע אחרון בבית הכנסת פנו לחתן לומר מפטיר, נראה שקשה לדחות את פשט המנהג של הרמ"א נגד כל אלה שבאו אחריו בהסברים שונים. ומה שהזכיר בשם שמלה לצבי מנהג החתן לעלות דווקא במפטיר לא ברור מה מקורו, ולא מוזכר מנהג זה בגדולי הפוסקים. ולכן נראה למעשה שהמנהג הוא שהיארציט קודם לחתן במפטיר.

מכל מקום, אם זה גורם למחלוקת, אז גדול השלום ומה טוב לומר המפטיר ע"י היארציט במנין אחר, כדי לשמח החתן. והאמת והשלום אהבו.